

Grund- og nærhedsnotat til Folketingets Europaudvalg

Dato
8. oktober 2021

J nr. 2021-3642

Forslag om ændring af direktiv 2014/53/EU om harmonisering af medlemsstaternes love om tilgængeliggørelse af radioudstyr på markedet ("radioudstyrdirektivet")

KOM (2021)547

Notatet sendes tillige til Folketingets Klima-, Energi- og Forsyningsudvalg.

1. Resumé

Europa-Kommissionen har den 23. september 2021 fremsat forslag om en ændring af radioudstyrdirektivet for at harmonisere opladning af mobiltelefoner og lignende radioudstyr. Formålet med forslaget er at gøre det lettere for forbrugerne at vælge den rette oplader, at begrænse behovet for råvarer til opladere og at reducere mængden af elektronikaffald. Ud over mobiltelefoner omfatter forslaget også opladning af andre typer radioudstyr, herunder digitalkameraer, håndholdte videospilkonsoller, hovedtelefoner og bærbare højttalere.

Med forslaget indføres krav om, at udstyret anvender det samme stik (USB-C), og at enheder, der understøtter hurtig opladning, mindst indeholder den samme kommunikationsprotokol for opladning. Forbrugerne skal have mulighed for at købe udstyret uden medfølgende oplader, og forbrugerne skal modtage de nødvendige oplysninger om opladningsegenskaberne og den oplader, der kan anvendes, når de køber en mobiltelefon eller lignende radioudstyr.

Forslaget forventes at medføre behov for ændring af dansk ret. Forslaget kan medføre statsfinansielle konsekvenser som følge af øget tilsyn med opladere fra tredjepartsproducenter. Forslaget vurderes ikke at medføre samfundsøkonomiske eller erhvervsøkonomiske konsekvenser.

Regeringen støtter Kommissionens ønske om at begrænse miljøbelastningen fra mobilopladere, herunder ved at reducere materialeforbrug og elektronikaffald, og at gøre det lettere og billigere for forbrugerne at vælge den rette oplader til deres udstyr. Regeringen er omvendt også opmærksom på forslagets indbyggede risiko for at hænge fast i forældede teknologier. Regeringen lægger derfor vægt på, at forslaget udformes på en sådan måde, at det ikke hæmmer fremtidig innovation på området.

2. Baggrund

Europa-Kommissionen har den 23. september 2021 fremsat forslag til direktiv om ændring af direktiv 2014/53/EU om harmonisering af medlemsstaternes love om tilgængeliggørelse af radioudstyr på markedet. Forslaget er fremsat i henhold til TEUF artikel 114 og skal vedtages efter den almindelige lovgivningsprocedure. Forslaget blev oversendt i dansk sprogversion til Rådet den 23. september 2021.

Kommissionen blev i 2009 enig med flere store fabrikanter af mobiltelefoner om et aftalememorandum om harmonisering af opladere til mobiltelefoner. Aftalememorandummet reducerede fragmenteringen af markedet og førte til en effektiv reduktion af antallet af opladningsløsninger for mobiltelefoner fra 30 til kun tre. Aftalememorandummet gav imidlertid også mulighed for at anvende producentspecifikke opladere. En sådan løsning bliver fortsat brugt af en stor mobiltelefonfabrikant, hvilket forhindrer fuld interoperabilitet. Manglende interoperabilitet på dette område betyder konkret, at forbrugeren ikke kan overgå fra et mobiltelefonmærke til et andet og samtidigt beholde den gamle oplader. Aftalememorandummet udløb i 2014.

I januar 2020 vedtog Europa-Parlamentet en beslutning, der opfordrede til hurtig vedtagelse af en standard for universalopladere til mobiltelefoner for at undgå yderligere fragmentering af det indre marked. I beslutningen blev Kommissionen særligt opfordret til om nødvendigt at vedtage en lovgivningsmæssig foranstaltning med henblik på at indføre regler om en universaloplader.

3. Formål og indhold

Formålet med forslaget er at forbedre forbrugervenligheden for så vidt angår opladning af udstyr, herunder digitalkameraer, håndholdte videospilkonsoller, hovedtelefoner og bærbare højttalere. Formålet er endvidere at reducere elektronikaffald, CO₂-udledning og råvareforbrug.

De centrale elementer for at opnå disse formål er:

- Harmonisering af grænsefladen ("stikket") for opladning af opladere til mobiltelefoner og lignende typer af radioudstyr (tablets, digitalkameraer, hovedtelefoner med eller uden mikrofon, håndholdte videospillekonsoller og bærbare højttalere), der oplades via kabel, så de kan oplades vha. et fælles lade-stik (USB-C),
- Såfremt disse typer af udstyr understøtter hurtig opladning, skal det mindst indeholde den samme kommunikationsprotokol for opladning,
- Det skal være muligt i fremtiden også at harmonisere grænseflader til trådløs opladning,
- Indførelse af krav, således at slutbrugerne ikke er forpligtet til at købe en ny oplader, når de køber en ny mobiltelefon eller lignende radioudstyr via adskillelse af udstyr og oplader (dvs. levering af radioudstyr uden oplader til slutbruger), og

- Indførelse af krav, således at slutbrugerne modtager de nødvendige oplysninger om opladningsegenskaberne og den oplader, der kan anvendes, når de køber en mobiltelefon eller lignende radioudstyr.

Kommissionen tillægges beføjelser til at vedtage delegerede retsakter, der opdaterer reglerne, således at der tages højde for den teknologiske udvikling. Den teknologiske udvikling kan fx være en ny teknologi, som ikke er USB-C. Derudover kan Kommissionen via delegerede retsakter sikre, at yderligere radioudstyrstyper bliver omfattet af reglerne.

Forhold vedrørende interoperabilitet og energieffektivitet mellem det elektroniske udstyr og den eksterne strømforsyning vil blive behandlet ved revisionen af Kommissionens forordning om miljøvenligt design af eksterne strømforsyninger (EU) 2019/1782 og er derfor ikke en del af dette forslag. Revisionen forventes endvidere at formulere interoperabilitets- og energieffektivitetskrav til trådløs opladning.

Reglerne forventes at træde i kraft 24 måneder efter vedtagelsen.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet er i henhold til den almindelige lovgivningsprocedure (TEUF art. 294) medlovgiver. Europa-Parlamentets holdning til forslaget foreligger endnu ikke. Det er på tidspunktet for oversendelse af grund- og nærhedsnotatet til Folketingets Europaudvalg ikke besluttet, hvilket af Europa-Parlamentets udvalg forslaget vil blive behandlet i.

5. Nærhedsprincippet

Kommissionen vurderer, at nærhedsprincippet er overholdt. Om nærhedsprincippet skriver Kommissionen:

”En af målsætningerne i direktiv 2014/53/EU [radioudstyrdirektivet] er at sikre et velfungerende indre marked. Artikel 3, stk. 3, litra a), i direktivet, som finder anvendelse, hvis Europa-Kommissionen vedtager en relevant delegeret retsakt, henviser til universalopladere.

Af betragtning 12 i direktivet fremgår det, at interoperabilitet mellem radioudstyr og tilbehør såsom opladere forenkler anvendelsen af radioudstyr og mindsker omfanget af unødvendigt affald samt unødige omkostninger.

En manglende harmonisering på dette område vil føre til væsentlige forskelle mellem medlemsstaternes love, forordninger, administrative bestemmelser eller praksis om interoperabilitet for mobiltelefoner og lignende kategorier eller klasser af radioudstyr med fælles opladningsenhed og om adskillelse.

Foranstaltninger på nationalt plan for at afhjælpe problemerne kan hindre den frie bevægelighed for varer. Desuden er foranstaltninger på nationalt plan begrænset til

den eller de pågældende medlemsstats område. I lyset af den voksende internationalisering af samhandelen er antallet af grænseoverskridende sager konstant stigende. En koordineret indsats på EU-plan vil opnå de aftalte mål langt mere effektivt og vil navnlig gøre markedsovervågningen mere effektiv. Det er således hensigtsmæssigt at træffe foranstaltninger på EU-plan.”

Regeringen kan tilslutte sig Kommissionens vurdering og vurderer således, at nærhedsprincippet er overholdt.

6. Gældende dansk ret

Radioudstyrdirektivet er i Danmark implementeret i lov om radioudstyr og elektromagnetiske forhold, lov nr. 260 af 16. marts 2016, som ændret ved lov nr. 1176 af 8. juni 2021.

7. Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

De nye regler vil i en vis udstrækning kunne gennemføres via hjemler fastsat i lov om radioudstyr og elektromagnetiske forhold, § 17, stk. 2. Adskillelse af oplader og radioudstyr ved salg vil kræve en ændring af lov om radioudstyr og elektromagnetiske forhold.

Økonomiske konsekvenser

Statsfinansielle konsekvenser

Forslaget kan medføre statsfinansielle konsekvenser som følge af øget tilsyn med opladere fra tredjepartsproducenter eller som ikke er autentiske. Det bemærkes, at de afledte nationale udgifter som udgangspunkt skal holdes inden for de berørte ministeriers eksisterende bevillinger, jf. budgetvejledningens pkt. 2.4.1. Såfremt det viser sig, at det ikke er muligt at holde udgifterne inden for eksisterende bevillinger, vil håndteringen af udgifterne skulle afklares særskilt.

Samfundsøkonomiske konsekvenser

Forslaget skønnes at have positive samfundsøkonomiske konsekvenser. Kommissionen vurderer, at forslaget på EU-plan vil medføre besparelser for forbrugerne på ca. 250 mio. € årligt (1,859 mia. kroner). På det foreliggende grundlag er det ikke muligt at skønne, hvor stor en andel heraf der vil tilfalde danske forbrugere.

Erhvervsøkonomiske konsekvenser

Der vil være omkostninger til omstilling til de nye regler om opladere for virksomheder, der producerer radioudstyr omfattet af reglerne. Der er ikke oplysninger om danske producenter af mobiltelefoner, og erhvervslivets konsekvenser er for så vidt angår mobiltelefoner derfor stærkt begrænsede. Forslaget vurderes heller ikke at have væsentlige konsekvenser i forhold til andet radioudstyr, som omfattes af reglerne. Endelig vurderes forslaget ikke at medføre administrative konsekvenser for danske virksomheder.

Andre konsekvenser og beskyttelsesniveauet

Kommissionen forventer, at forslaget på europæisk plan vil skabe miljømæssige fordele ved at reducere drivhusgasemissioner med omkring 180 kt CO₂-ækvivalenter om året, materialeanvendelse med omkring 2.600 ton om året og elektronikaffald med 980 ton om året.

8. Høring

Forslaget blev sendt i høring i specialudvalget for Klima-, Energi- og Forsyningspolitik fredag den 24. september 2021 med frist fredag den 1. oktober 2021. Der er modtaget to høringsvar.

Forbrugerrådet Tænk støtter forslaget til ændring af radioudstyrdirektivet om at indføre en obligatorisk fælles EU-standard for opladere til mobiltelefoner og andet lignende radioudstyr, som man har efterspurgt i mange år. Det nuværende billede af forskellige opladere både inden for samme brands og mellem brands repræsenterer en unødigt omkostning for forbrugerne og en unødigt belastning af miljøet både i produktions- og affaldsfasen. Desuden vil en standardiseret løsning være en stor hjælp for personer med visse handicap og ældre, der kan have besvær med at finde den rigtige oplader til det rigtige udstyr.

Forbrugerrådet Tænk støtter endvidere, at Kommissionen får mandat til at opdatere lovbestemmelserne for at kunne tage højde for fremtidig teknisk innovation. Man ser frem til, at forbrugerne snart selv kan vælge, om de vil købe en oplader sammen med nyt udstyr, og at de modtager den nødvendige information, når de køber et nyt produkt, så de eventuelt kan bruge en oplader, de allerede har derhjemme.

Forbrugerrådet Tænk er tilfreds med, at forslaget til lovgivning også dækker hurtigopladning og opfordrer til, at også trådløs opladning medtages.

Dansk Industri noterer sig, at de negative konsekvenser, der er ved at omstille fabrikationen, vil blive mere end opvejet af den følgende stigning i omsætning. Dansk Industri hilser forslaget velkommen ud fra en bæredygtighedsvinkel, og fordi det vil forenkle produkterne. Dansk Industri understreger, at det samtidig er vigtigt, at forslaget også sikrer plads til innovation.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Forslaget er blevet præsenteret og kort drøftet i Rådets arbejdsgruppe for teknisk harmonisering. Der var overvejende positive meldinger fra de medlemsstater, der udtalte sig om forslaget.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen støtter Kommissionens ønske om at begrænse miljøbelastningen fra mobilopladere, herunder ved at reducere materialeforbrug og elektronikaffald, og at gøre det lettere og billigere for forbrugerne at vælge den rette oplader til deres udstyr.

Regeringen er omvendt også opmærksom på forslagets indbyggede risiko for at hænge fast i forældede teknologier. Med forslaget lægges det fast, at opladning fremover skal ske via USB-C-teknologien. Der er en risiko for, at der ikke vil være incitament til at udvikle nye og bedre standarder, når det kræver en regelændring at introducere disse på markedet i EU. Forældede teknologier kan både have negative brugermæssige, miljømæssige og økonomiske konsekvenser. Regeringen lægger derfor vægt på, at forslaget udformes på en sådan måde, at det ikke hæmmer fremtidig innovation på området.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg.